

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Ártalmas szabadság.

A napilapok rövid tudósítást közöltek arról, hogy egyik angol szocialista képviselő javaslatot nyújtott be az istenkáromlás és istentagadás elleni büntetőtörvény megszüntetésére. Megokolásában a gondolat- és szólásszabadság követelményeire hivatkozott. Ami e dologban megdöbbentő, nem maga az indítvány, hanem az, hogy az angol alsóház a javaslatot 131 szavazattal 77 ellenében második olvasásban már elfogadta, ha ugyan pontosak a lapok értesülései.

Ezentúl tehát a józan konzervativizmusáról és vallásosságáról ismert angol társadalomban szabad lesz büntetlenül tagadni és káromolni az Isten szent nevét, — már t. i. akinek megengedi értelmi és lelki színvonala. Kérdés azonban, hogy a gondolat- és szólásszabadság egyébként nagy eszméjének tett emez óriási engedmény nem fog-e túlságosan nagy árt követelni az angol társadalomtól s mint nagyon rossz példa, az egész emberiségtől. Az hiszem, igen.

Nem gondolnám, hogy volna ember, aki jobban tudná értékelni és megbecsülni a gondolat- és szólásszabadságot, mint éppen a kálvinista ember, akit négyszáz éves küzdelem nevelt reá, hogy a lelkiismereti és nemzeti szabadságáért drága és szent áldozatot hozzon. De az is nyilvánvaló előtte, hogy nem a szabadság a primär érték, hanem az *élet*. A szabadságnak csak másodlagos, eszközi értéke van. Annyit ér, amennyit az életnek használni tud. Ellenben semmit sem ér, tehát megakadályozandó, ha az életnek árt.

Nincs is társadalom, amely a korlátlan szabadság elvét fenntartás nélkül elfogadná. A személyes szabadság kezdete s integráns része minden szabad életnek. Közveszélyes egyéneknek még sem adja meg a közösség. A tapasztalat pedig éppen azt mutatja, hogy a szabadság fanatikus, de egyoldalú és sanda rajongói szoktak lenni a legnagyobb zsarnokok.

A korlátlan szabadságot legkevésbé a kálvinista ember vallja, aki tudja, hogy reá nézve mindennek határt és mértéket szab az Isten akaratának szolgálata. Tudatosan és elszántan

tör tehát az emberi életet lealázó és leigázó mesterséges, önző, sokszor gonosz akadályok elhárítására, de csak azért, hogy szabadon fejlődő életét annál nagyobb lendülettel állíthassa az Isten dicsőségének szolgálatába. Az a szabadság reá nézve igazi érték, amely tisztább, nemesebb életnek a lehetőségét adja meg.

A fent érintett angol határozatot sem elvi, sem gyakorlati szempontok nem indokolják. A modern törvényhozás a felekezetenkívüliség törvénybeiktatásával felállította azt a határt, amelyen túlmenni annyi, mint félreismerni az önző és bűnös emberi természetet. Az emberi lélek alacsonyabb hajlamait, amilyen az istentagadás és a káromlásé, valamint az ebből következő erkölcsi eldurvulásé is, fékezni kell, nem pedig felbátorítani.

Mi a Biblia alapján tudjuk, mi az igazi szabadság: az, amelyik a szent és tökéletes Isten Lelkének boldog lakozását segíti elő a mi bűnös és nyomorult emberi világunkban. (II. Kor. 3₁₇.)

Demecser.

Kiss Lajos.

EGYHÁZ

A vocatio és dislocatio gyakorlása.

(A beregi egyházmegye történetéhez.)

II.

Amint korábbi ismertetésből láthattuk, a beregi református egyházmegye két évszázadon keresztül birta és gyakorolta a vocatio és dislocatio jogát, amely jogoknak alapelveit a bilkei Lipcsei József által 1812-ben szerkesztett, s a beregszászi közgyűlésen elfogadott III-ik Thesis állapította meg s foglalta össze. Erdeemes közelebbről is megismernünk, hogy e jogokat a beregi tractuale consistorium miként gyakorolta s alkalmazta a helyi viszonyokhoz? Erre nézve teljes tájékoztatást nyújt az 1861-ben egyházkerület elé terjesztett memorandum, amiből idézem a következőket:

„Ezen Thesis folytán, mingyárt ennek

készítéskor, következő rendszabály állapotott meg — ami ugyan már előbb is sokszor gyakorlatban volt — a lelkészi dislocacióban: már helyosztó gyűlés előtt, a szabályszerű egyházlátogatás alkalmával, a halál által üresedésbe jött egyház előjárósága, sőt többször azon egyház presbiteriuma is, melynek lelkésze változni akart — azon esetre, ha papi állomása megürülend —, kinyilatkoztathatta, kit óhajtaná jövő lelkészenek, mit a visitatio csak tudomásul vett és jelentésébe iktatott, a helyosztó gyűlésre utasítván óhajlásával az egyházat. Noha megtörtént néha az is, hogy a visitatio és helyosztó gyűlés közt megjelentek az esperesnél az egyházak követei és Concessát kértek ez, vagy amaz lelkészi egyén meghívására, mit olykor meg is adott az esperes oly esetekben, ha a hívás alkalmas és Competens egyénre esvén, nem volt kétség felőle, hogy az egyházmegyei kormány is beleegyezend a hívásba. Ugyancsak a visitatio alkalmával a változni, vagy előlépni kívánó lelkészek szinte kijelenték ebbeli szándékukat, hogy így a gyülekezetek helyosztó gyűléskor tudhassák magukat mihez tartani s előre gondoskodhassanak alkalmas lelkészeiről.

Eljövén a dislocacionális gyűlés ideje, miután az egyházlátogatási jelentésekből megértette úgy az egyházmegyei kormánytestület, mint az egész gyűlés az egyházak fogyatkozásait s igényeit és a változni óhajtó behivatalnokok névsorát, az egyházmegyei tanács tagjai rövid előleges értekezletet tartottak, ki nem zárván abból az érdekeltek; ez értekezletben többek között az is fennforogott, miképpen elégíthetnék ki az egyházak hívási joga méltányosan és a változni, vagy előlépni kívánó egyének közül melyik lenne alkalmas és érdemes is egyik, vagy másik gyülekezetbe és többször megesezt, hogy ez értekezlet folytán okszerű értesítés, ajánlat, vagy rábeszélés által előre elkészítették az egyházak követei arra, kit kérjenek a gyűlés színe előtt lelkészeknek, hogy kérelmük, óhajtatuk teljesüljön. Megkezdetvén a dislocatio, legelőször is a halál által megürült egyházak követei kértek fel, kit óhajtanának papjuknak; ha ezek választása olyan egyénre esett, kit az egyházmegyei kormány alkalmasnak és competensnek ítéltetett azon gyülekezetbe, rögtön megadatott választotja az egyháznak; habár olykor más, szinte nem kevésbé érdemes egyén igényelhetne volna is azon állomást magának. Ha pedig az óhajtatás olyan egyénre esett, ami szinte megtörtént néha vagy a nép értetlensége, vagy titokban működő, de többször nyilvánosságra is jött bujtogatás, elszólás, rágalom, korteskedés, vagy más aljas nemei miatt a hivatalvadászásnak, kit az egyházmegyei kormány oda alkalmasnak és méltónak nem ítéltetett s oda hivatásába bele nem nyugodhatott: akkor felhívta az elnök a követeket, hogy álljanak el helytelen kívánságuktól és az előbb megnevezettnél válasszanak

alkalmasabb és érdemesebb egyént a változni, vagy előlépni akarók közül, ki elfogadná meghívásukat. Ha ekkor ismét ellenkezett nyilatkozatuk az egyházmegyei kormány elveivel: akkor névszerint *kijelöltetett elibök három* egyén, kik azon gyülekezetek igényeinek kielégítésére legalkalmasabbnak láttattak és csak ritkán volt eset rá, hogy az ilyen kijelölésbe okos előterjesztés után bele nem nyugodtak s el nem fogadták volna valamelyiket a kijelöltek közül s csak legritkább eset volt az, mikor az egyházmegyei kormány ítélete szerint nem competens talán nem is alkalmas egyén mellett oly makacson megmaradtak volna a követei, hogy mást éppen nem akartak választani. Amikor aztán az egyházmegyei kormány (a Laodiceai zsinat elve szerint) saját tekintélyével *ellene állott* a nép helytelen kívánságának és határozottan *más egyént rendelt oda lelkészeknek*. E rendszabály tartatott meg az áttétel által üresedésbe jött lelkészi állomások betöltésénél is, ha ugyan az egyházak nagyon sürgették a vocatio jogát. De legtöbbször, kivált a kisebb jövedelmű egyházak, egyenesen az egyházmegyei kormány atyáskodására bízták, hogy adjon nekik oly lelkészt, kit alkalmasnak lát közikbe; csak akkor tevén némi kifogást, ha netalán valami rosszhírű egyén esett részökre.

A rendes lelkészek elhelyezése után, ha üres hely maradt, oda a legrégebben szolgáló helyettes vagy segédlelkész rendeltetett. E szerint a beregi egyházmegye statutuma s gyakorlata folytán a fiatal emberek mindig csekély egyházban kezdték ugyan meg a rendes lelkészi szolgálatot, de bennök a tökélyesülés s előrehaladás ösztönét folyvást táplálta az előléptetés reménye; az idősbek s érdemesek nem hagytak a méltatlanság porában s inség nyomora között; az egyházak pedig rendszerint alkalmas egyéneket nyertek egyházi életök fenntartására s virágoztatására s megóvattak *a korlátlan vocatio nemtelen és veszedelmes kísérteteitől*.

Megjegyzendő, mikép a beregi egyházmegyei kormány alkalmas és competens egyének valamely egyházba nem pusztán azt ítélte, aki tudományos készütsége, az ottani templomhoz mért hangja, az ottani nép jellemével összeférő természete által megfelelhet a nép óhajtatásának, hanem aki ezen tulajdonok mellett képes leendő és erélyes egyszersmind az azon gyülekezetben uralkodó s a vallásosságnak árthatmas visszaéléseken igazítani. A méltó voltot tehát nem in se exper se vette, hanem in relative: azaz egybevetette az előlépni kívánó egyéneknek szolgálati idejét, képességét, hűségét, erélyét és ha a gyülekezeteknek abból rövidségét nem látta, nem sejtette, egyenlő, vagy keveset különböző képességek mellett a régibb szolgálatnak adta az elsőbbséget; ezt kívánván az előléptetés rendszere. Magában értetvén, hogy csak rendes lelkészek tétettek egymással relatioba. Helyettes és segédlelkészek csak akkor jöttek margóba, mikor a rendes lel-

készek elrendelése már megtörtént, különben sem lévén szó a Canonokban a helyettes és segédpapok dislocatiojáról.

Helyettes vagy segédlelkész csak legritkább esetben íteltetett méltónak azon gyülekezetre, hol helyettes vagy segédszolgálatot teljesített. A vocált lelkész meg nem adása, vagy a megtagadás fontos okának pedig nem pusztán a supplantatiót, más alá-áskálódást, más ellen bujlogatást, Simóniát vagy pénzzel, ajándékkal, törvénytelen ígéretekkel (például a fizetés egyrésznének elengedésével) vesztegetést, corteskedést, étetést, itatást csak tekintette egyházmegyei kormányunk: hanem a nem a szent szolgálat érdekén, de családi, női, házassági, instruktoroskodási, egykorúsági, vadász-kártya-szenvedélytársi s más ily érdekeken alapuló meghívást is.

E rendszabály tartatott meg állandóan a fennidézett Thesis közzététele óta úgy a belhivatalnoki testület közóhajtata, mint az egyházi ügyekben buzgón résztvett világi ülnökeinknek bölcs belátása és pártolása mellett."

*

Bár ennek a meghívási és elhelyezési rendszernek is meg voltak a maga fogyatkozásai s a tractuále consistorium dislocálási joga igen sokszor panaszra, sőt gúnyolódásra is okot adott, mégis kétségtelen, hogy az eszmény megvalósításához közelebb járt, mint a mai — igen sokszor sem hivatali tekintélyt, se magasabb szempontokat nem ismerő — választási szabadság.

Kelemen Gyula,
e. m. levéltárnok.

KÖZÉLET

Ügyes beállítók.

Ügyes beállítással érték el azt az udvari fényképészek, hogy a nem beavatottak sokáig mit sem tudtak II. Vilmos német császár bénaságáról.

Hiába tud a fényképész tusirozni, ha nem tudja paciensét gépe előtt jól elhelyezni, szóval a felvételt ügyesen beállítani.

Közönségesen tudjuk ma már, hogy a filmek felvételénél a borzalmas halálugrásokat, oroslánokkal való hajmeresztő jeleneteket nagyon egyszerű és ügyes beállításokkal végzik.

Forradalmakat, háborúkat s más eseményeket a legrokonszenvesebb és lelkesítő vagy ellenkező beállításban lehet feltüntetni.

Külső ellenségeink a mi nemzeti hőseinket olyan beállításban tüntetik fel tankönyveikben, hogy azok gyilkosok, rablók és betyárok voltak, rebellesek és lázadók, méltók a bitóra.

Valakinek elmondhatjuk az összes rossz tulajdonságait és egészen hamis, kedvezőtlen beállítással képet adhatunk róla, ha jó tulajdonságait elhallgatjuk. Nem hazudunk és még sem mondhatunk igazat, ha fele úton megállunk.

Nem állítom és nem is szeretném hinni, hogy belső ellenfeleink, egyházi téren, külső ellenségeinktől tanulnak a beállítást és ez nem is volna okos, sem hasznos nemzeti szempontból, ha protestáns nagyjainkról van is szó. (Milyen fájdalmasan megdöbbenő címek is: „Az átértékelt Bethlen Gábor“. Már ebből is látjuk, hogy a Bethlen Gábor lelki arcképénél, illetve a beállításánál hibát követtek el!)

Ma hallottam a rádióban egy nem protestáns „szent beszéd“-et, melyben arról is szó volt, hogy a múlt évben „boldoggá avatás“ volt Rómában s a boldoggá avatottak közt volt egy vértanú, akit a legenda szerint az anglikán protestánsok azért végeztek ki, mert „Jézus“-hoz ragaszkodott.

Hát nem képtelen és szörnyű beállítás ez? Hát igaz és hasznos beállítás ez?... Hát lelkesedhetik és épülhet ezen valaki? Jobb, hübb és áldottabb lesz ezáltal valaki?...

Uraim! Egy kicsit ügyetlenebb, de igazabb beállítást az Istenért!... **Kósa Béla.**

HÍRADÁS

Főgondnokválasztás a debreceni egyházban.

Előző számunkban hirt adtunk arról, hogy a debreceni egyházrészek közül ötnök a tanácsosai tartottak értekezletet a főgondnoki tiszt miként betöltése tárgyában s mind az öt egyházrészben *Vásáry István* megválasztása mellett foglaltak állást. Azóta ezek történtek:

Február 15-én a péterfiai és az ispotályi egyházrészek tartottak együttes értekezletet *Baltazar Dezső* püspök és *Molnár Ferenc* lelkipásztor vezetésével. Az értekezleten elnöklő püspök úr ismertette a többi öt egyházrész értekezletének megállapodását s javasolta a hasonló állásfoglalást. *Dr. Erdős József* ügyvéd, egyháztanácsos *Márk Endre* egyházkerületi tanácsbíró megválasztását javasolta. Az értekezlet ezen egy szavazat ellen valamennyivel (százkilencel) *Vásáry István* főgondnoksága mellett foglalt állást.

Márk Endre, református közéletünknek e régi és nagybuzgóságú munkása, már volt egy ízben a debreceni egyházközségnek főgondnoka. Ugyanakkor, amikor a városnak is polgármestere volt. A polgármesteri állásról lemondása után azonban leköszönt a főgondnoki tisztről is, amelyre pedig akkor bizonyára újból megválasztották volna. De ő visszakíváncozott a kollégiumi ügyészi állásba, amely természetesen összeférhetetlen az egyházközségi főgondnoksággal, mert a főgondnok egyszersmind a kollégiumnak is helyi gondnoka.

Február 17-én és 18-án az a három egyházrész is, melynek még nincs külön lelkipásztora, szintén tartott értekezletet és ugyancsak *Vásáry István* főgondnoksága mellett nyilatkozott.

Ilyen előzmények után a presbiterek is tartottak értekezletet február 19-én délután Baltazar Dezső püspök elnöklésével. A püspök úr ismertette az eddig történeteket és kifejezte azt az óhaját, hogy a presbiteriumban elnöktársa Vásáry István legyen.

A nagy számmal megjelent presbiterek közül elsőnek Márk Endre szólott, aki kijelentette, hogy ő nem kíván főgondnok lenni s eltávozott az értekezletről. Hegymegi Kiss Pál presbiter kifogásolta, hogy jelölő-értekezletet tartanak, holott a kérdés eldöntése a választók összeségének feladata. Balogh István és Dávidházy Kálmán presbiterek, Molnár Ferenc lelkész és dr. Juhász Nagy Sándor presbiteriumi főjegyző viszont azt fejtegették, hogy Vásáry István polgármester főgondnokká megválasztása az egyháznak nevezetes érdeke. Minden felszólaló hangsúlyozta, hogy az egyhangú választás kívánatos. Végül püspök úr szavazást tartatott, amelynek eredménye, hogy 72 szavazattal egy ellen a presbiterek értekezlete is Vásáry István polgármester és egyházkerületi tanácsbíró megválasztása mellett nyilatkozott.

Ezek után csaknem bizonyos, hogy a választás egyhangú lesz, ami nagyon kívánatos is. Az előreláthatóan egyhangú választás Vásáry Istvánban mindenképp méltó és alkalmas embert fog a díszes tisztségre emelni.

A presbiterek értekezletének ilyen egyértelmű megállapodása után február 22-én délután dr. Baltazar Dezső püspök vezetésével a presbitereknek nagyobb küldöttsége kereste fel dr. Vásáry Istvánt, felkérve a főgondnoki tisztt elfogadására. Vásáry István a püspök szavára annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy mivel tudomása szerint vannak, akik az ő főgondnoki megválasztását nem óhajtják, az egyház békéjét ez a választás nem biztosítaná és ő nem merné vállalni a díszes tisztelet, ha az nem szolgálna az egyház javára. Miután azonban a küldöttség tagjai egyértelműen biztosították arról, hogy az általános megnyugvás és a teljes egyetértés biztosítása csak ezen az úton lesz elérhető, kijelentette, hogy a munkát vállalni kész.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Problémák.

Talán így is írhatnám: „Égő sebek“! Nem hiszem, hogy volna, aki ne érezné! E lapnak mult évi 38-ik számában voltam bátor fenti cím alatt égő sebeinkről írni s legjobb értesülésem szerint Makláró Károly az első, aki e problémákkal részletesen újra foglalkozik. Mivel én éppen reá hivatkoztam említett cikkemben, legyen szabad még pár gondolatot hozzá fűzni cikkéhez.

Elsősorban is legyen szabad leszögezmem, végre egy komoly tervezet a lelkészi fizetések, nyugdíjak rendezése körül a Makláró Károly egyházkerületi főjegyzőnké. Sokan fogják nevével áldani, sok szegény paróchiában, özvegy és árva papcsaládok, ha kitartóan előre is viszi segítséget nyújtó elgondolását.

Nem bírálhatom én felül az ő pontos, precíz tervezetét, mégis hadd adjak annak a véleményemnek kifejezést, a fizetésbeosztásnál: legyen a kezdőfizetés IX. 3-ik fokozat az oklevél napjának keltétől, negyven éves szolgálat után pedig az V. fizetési osztályba lépjen be a lelkész. Egyetemi végzettségéért, sokoldalú munkásságáért miért ne vétessen esetleg a református papság a birói státusnak megfelelő elbírálás alá?¹

Szegénységünk és az államkormány szűkeklésége tudom sok akadályt gördítenek vágyaink, reményeink elé! Haladásunkat és a papságunk renomée-jának felemelését azonban semmi sem gátolhatja! Miről is van szó? Milyen százalommal néznek egy-egy nagy családos, anyagi gondokkal küzdő, szegényes otthonában vergődő papot, aki talán gyermekeit is alig tudja taníttatni, ugyanakkor, amikor más felekezet papjai busás jövedelemmel rendelkeznek és így a világi gyarlóság szerint disponálhatnak minden téren. Még saját híveink is jobban megbecsülik az anyagi gondoktól lehetőleg mentes papot! Égető probléma ez, nem önző egoisztikus, de egyházi érdekből. Minden lelkészi körökben tárgyalni kellene, javaslatokkal előjönni az egyházmegyékre, kerületekre, hiszen saját egyházainkról, gyermekeinkről, családunkról és a papságunk jövőjéről van szó. Óriási hatással, kimondhatatlan erkölcsi erővel és befolyással tudnánk e kérdések keresztülvitelénél a bennünket mindjobban meg nem értő kultusz-államkormányra lenni, ha világi nagyjainkkal össze tudnánk fogni és végre valahára öntudatos politikát csinálnánk. A nyugdíj-ügyet is csak az állam megértésével, jogos igényeink megadásával vihetjük keresztül s végre a kormány-nak is be kell látnia, hogy eminens érdeke a protestáns egyházi sérelmek orvoslása. Ez is egy égető probléma. Sokszor túl liberálisok vagyunk, felemelünk egy-egy világi emberünket és fájdalmas csalódásokra jutunk (reverzális ügyek stb.). Vagy ne vegyük észre, hogy a túloldalon lépten nyomon eleven sebeket vágunk protestáns egyházunk és papságunk szívenlelkén? Vajjon béke-e az olyan béke, hol mindig csak sebeket kapunk? Hol az 1848. tc. XX. §-a? Nem hogy előre vinnénk közös erővel egyházaink és Hazánk ügyét, de borzalommal olvasom a Lelkészegyesület ez évfolyam 5-ik számában a Svoý Lajosok egyházpolitikai programjait! Vajjon hová jutunk? Nekünk a protestáns papságnak kell felrázni halálos közönyösségük-

¹ A kenyérsütés sokszor csak azért mulik el, mert liszt nincs. K. B.

ből világi embereinket! Bizony itt a tizenkettedik óra az öntudatra ébredésre! Sokat szeretnék erről elmondani, de jobb papírra nem vetni. Egyházmegyei gyűlések, lelkész körök tegyék programjaikká ezeket a problémákat, és megtaláljuk önmagunkat, jövőnket!²

Nádudvar, 1930 február 3.

Kovács Pál,
lelkész.

IRODALOM

Karácsony Sándor: A tanulás mesterfogásai. A Református Diák. Szerkeszti Karácsony Sándor. I. szám. Kiadja a közép fokú iskolák orsz. református missziói bizottsága. Budapest, 1929. 8° 234 lap.

Ritkán olvastam még könyvet, amely ilyen nehéz s egyben ily érdekesítő olvasmány lett volna, mint ez. A nehézsége nem abban rejlik, mintha nehéz, emészthetetlen stílusban volna megírva, vagy valami elvont filozófiai vagy morális magaslatról adogatna a diákoknak nagyképpen bölcs tanácsokat. Hanem abban rejlik a nehézsége, hogy rendkívül szellemes, szinte játszi formában állandóan az emberi élet és lélek legmélyebb problémáit állítja előnkbe a diákélet és a diáksors szemszöge alatt, egyszer humorizálva, másszor véres komolysággal, de mindig gondolkozásra készítve, sőt szorítva. S e „nehéz” voltában áll egyúttal a könyv érdekesítő volta is. A szerző éppen azért tud oly hatalmas erővel gondolkozásra készíteni és szorítani, mert nem a levegőből beszél, hanem egészen páratlan biztossággal ismeri a diákéletet, mégpedig azzal az ismerettel, amely nem felfuvalkodtat, hanem épít, mert nemcsak ismeret, hanem szeretet is. Karácsony Sándor a kevésszámú örök diákok egyike s éppen ezért a jelen és a múlt diákjaihoz egyforma joggal, erővel és hatással tud szólni. A középiskolát végzett, sokszor átkinlódott ember még deresedő fővel is magára ismer abban a diákban, akihez a szerző, mint a ma diákjához beszél. A ma diákja viszont ezt a könyvet — még akkor is, ha nem református, noha a könyv minden sorából szinte vulkánikus erővel csap ki a református hit, világfelfogás és életnézet — úgy fogja olvasni, mint a saját életdrámáját vagy életregényét s boldog örömmel fog rá találni benne annak egyedül lehetséges megoldására is. Ez természetesen csak úgy lehetséges, hogy a könyv valójában sokkal többet ad, mint amennyit a címében ígér: nemcsak pusztán „mesterfogásokat”, hanem az igazi diákság (az etymologiai s egyben eszményi értelem-

ben vett „studens”) egész lélektanát és egész logikáját, mégpedig a Jézus Krisztus királyi uralmának mindent átfogó szempontja alatt: a tanulást mint egészet, mint egységet, mint életet. Ez a könyv a legnemesebb és egyben legmodernebb értelemben vett diákevangelizáció, amelynek minden középiskolánkban kötelező olvasmánná tételét csak azért az egy okért nem javaslom, mert akkor egész bizonyossággal alásüllyedne a „tankönyv” színvonalára s elveszítené a tulajdonképeni létértelmét. De lehet ezzel a könyvvel jobbat is tenni: kötelező olvasmánná kellene tennie saját maga számára minden református tanárunknak és leendő tanárunknak, akiknek talán még a diákoknál is nagyobb szükségük van rá. Mert a tanulás mesterfogásai — ahogyan azokat Karácsony Sándor értelmezi — egyben jórészt a tanítás mesterfogásai is, aminthogy a tanár legjobb tanára mégis csak mindig maga a diák és a diák legjobb diáktársa mégis csak maga a tanár kellene, hogy legyen, ha az iskola is egy élő darab a Krisztus testéből, amely az Egyház. A közép fokú iskolák missziói bizottságának csak gratulálhatunk, hogy ezt a nagyértékűnek ígérkező sorozatot ezzel a könyvvel kezdte meg és hogy az egész sorozat szerkesztését Karácsony Sándorra bízta, akinek, azt hisszük, Istentől is van megbízása erre és általában a mai magyar diáklélek igazán evangéliumi és igazán református szolgálatára.

ri.

HALOTTAINK

György Lajos, nyugalmazott főgimnáziumi igazgató, néhai György Lajos szatmárnémeti lelképásztor fia, György Endre unokaöccse, dr. Erdős József sógora, aki hosszú, érdemes tanári szolgálatával legjobbaink közé emelkedett, február 17-én Debrecenben meghalt s 19-én eltemettetett. Emléke áldott.

KÜLÖNFÉLÉK

Tompa-estét rendezett a Leánykálvineum február hó 19-én az intézet tornatermében. Előadást dr. Ady Lajos tankerületi főigazgató tartott.

Specifikálás. A kollégiumi igazgató úr a következő nyilatkozat közlésére kér bennünket. A közelgő húsvéti szent ünnepek alkalmából néhány egyházközség részéről az iránt kerestek meg, hogy bár az egyházkerület által kiadott legációi szabályrendelet a legátus-specifikálást megtiltotta, mégis bizonyos körülményekre tekintettel járuljak hozzá, hogy ez és ez a tanulóifjú küldessék ki legátusul. Ha az ilyen kérésnek engednék, fegyelmi vétséget követnének el. Kérem tehát, hogy ily értelmű kéréssel ne forduljanak hozzám. Egyúttal felhívom az illetékesek figyel-

² Nagyon helyes ezzel a problémával foglalkozni és foglalkoztatni minden egyházi tényezőt. Különösen azért is mert azzal mindenkinnek tisztában kell lenni hogy, ha nem is a legközelebbi jövő, de a jövő nem az államsegélyek, hanem az egyház magyarálatában járásának az útján vezet. K. B.

mét arra is, hogy az a tanuló is fegyelmi vétséget követ el és fegyelmi eljárás alá kerül, aki a szabályszerű legáció-választás megkerülésével teljesít legátusi szolgálatot. *Karai Sándor*, kollégiumi igazgató.

A lelkészképesítő vizsgálatok Debrecenben február 4—5. napjain mentek végbe. I. lelkészképesítő vizsgálaton 13 ifjú közül jó lett 2, elégséges 8, fél év múlva javít 1, egy év múlva 2. II. vizsgát tett jeles eredménnyel 1, elégségesen 2, javító vizsgálatra utasított 2.

Az Árpád téri egyházzrésznek nagy napja lesz vasárnap, február 23-án. Ekkor veszi kezdetét intenzíven az egyházzrési munka. Délután 3 órakor az Árpád téri templomban vallásos ünnepély lesz gazdag műsorral. Az igét Kolozsváry Kiss László lelkész hirdeti. Istentisztelet végzetével az egyházzrész tanácsa tart ülést. Hisszük, hogy az Árpád-téri egyházzrészben is szép eredményt, gyümölcsözést hoz a gyülekezeti munka Istenországára számára.

Doktorráavatás. Ikafalvi Farkas Béla deványai lelkészt a szegedi Ferenc József tudományegyetemen az államtudományok doktorává avatták.

A csapókerti theologus misszió, melynek lelkes vezetője Gerda Sándor theologus, igen nagy tevékenységgel dolgozik, hogy a templomtól távol lakó csapókerti hívek is megfelelő lelki táplálékban részesüljenek. A misszió tervbe vette egy harmóniumnak a beszerzését is. A harmónium javára az ifjúság ezideig három nagyobb szabású ünnepélyt rendezett. A lelkes munka oly eredménnyel folyik, hogy nemsokára beszerezhető lesz a harmónium. Az ifjúság 1000 pengőért szép orgonaharmóniumot kíván venni s ebből a jelentékeny összegből már mindössze csak 150 pengő hiányzik. Előre láthatólag a csapókerti hívek húsvétkor már az új harmónium hangjai kíséretével dicsérhetik az Istent.

A debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület Laky László KIE. titkár odaadó munkásságával jelentékenyen dolgozik. A KIE. minden egyházzrészben egyházzrési KIE-t szervez. E munka érdekében az egyesület február hó 16-án az Árpád téri templomban gazdag műsorral vallásos ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen Bibliát olvasott és imádkozott Magyar Bertalan segédlelkész, predikált Uray Sándor lelkész, a KIE. munkát ismertette Laky László titkár, ének és szavalat után zároímádságot mondott Kolozsváry Kiss László lelkész.

A csapóuceai egyházzrész harmadik evangélicizációs estélyét február hó 16-án tartotta az egyházzrési Otthon nagytermében. Előadó dr. Balogh Béla törvényszéki tanácselnök volt, aki „Miért kell nekünk az Isten igéjét hallgatnunk?” címmel értekezett.

A péterfiauceai egyházzrész február hó 15-én műsoros teaestélyt rendezett az egyház tanácstermében. Megnyitó beszédet mondott Siposs Imre központi lelkészi hivatal vezető.

A csapókerti egyházzrész Halász András vezető lelkész elnöklété alatt február 16-án tartotta alakuló ülését. Az egyházzrész gondnoka lett dr. Szabó Ferenc, a debreceni egyház jegyző-ügyésze, jegyzője Bálint Mihály tanító, pénztárnoka Veress Gyula igazgató-tanító.

A kulai református presbiterium határozata a reverzalistádó szülők ellen: „Mindazok az egyházztagok, akik házasságuk megkötése előtt saját egyházuk kárára adnak a gyermekek vallását szabályozó reverzalist, a református egyházztagoknak sem jogaikkal, sem kötelezettségeikkel nem bírnak. Egyházi tisztséget nem viselhetnek, úrvacsorával nem élhetnek, a református egyház temetőjébe nem temetkezhetnek. Minden egyes eset az istentisztelet után kihirdetendő és megfelelő módon kifüggesztés útján közlendő a hívekkel.”

A budapesti református főgimnázium gyorsírókőre háromízben s így véglegesen is megnyerte a kultuszminiszteri vándordíjat. A vándordíj ünnepélyes átadása február 16-án díszközgyűlés keretében a theologia dísztermében történt.

Az evangélikus konvent Kiss János volt evangélikus püspök és író emlékére a soproni lelkészházat, hol Kiss János lelkészkedett, emléktáblával jelölteti meg.

A szegedi református egyház szokásos évi szeretetvendégségét február hó 16-án tartotta. A szeretetvendégségen ünnepi beszédet Puki Endre, a képviselőház alelnöke mondott. Bősörményi Jenő szentesi lelkész novelláiból olvasott fel.

TARTALOM: Kiss Lajos: Ártalmas szabadság. — Egyház: Kelemen Gyula: A vocatio és dislocatio gyakorlása. — Közélet: Kósa Béla: Ügyes beállítók. — Híradás: Főgondnokválasztás a debreceni egyházban. — Ebből a világból: Kovács Pál: Problémák. — Irodalom. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés. — Pályázatok.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
429—1930. szám.

KÖRLEVÉL

az összes iskolák vezetőségeihez.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak folyó évi január hó 31-én 640/05/1118—1929. szám alatt kelt leirata alapján figyelmeztetem az összes iskolák vezetőit, igazgatóit, hogy amennyiben könyv és papírkereskedésre szóló iparigazolvány nélkül iskolakönyvek és tanszerek árusításával foglalkoznak, az 1922. évi XII. tc. 39. §-ába ütköző kihágást követnek el, amely a törvénycikk 127. §-a értelmében büntetést von maga után.

Debrecen, 1930. évi február hó 15.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

523—1930. szám.

KÖRLEVÉL

az összes kebelbeli egyházi és iskolai hatósághoz.

Magyarország kormányzója nagybányai vitéz Horthy Miklós Öföméltósága folyó évi március hó 1-én jut el országglásának tizesztendő fordulójához.

E decennium alatt romokból építette újjá országunkat az ő férfiúi törhetetlen akarata s jövőnkbe vetett hite visszaadta az elernyedett nemzetnek élniakarását.

A nemzettel együtt érez és együtt ünnepel egyházunk is.

A jubileumnak egyöntetű megünneplése érdekében az Egyetemesei Konvent elnöki tanácsától vett utasítás alapján a következőket rendelem el:

1. 1930 március 1-én szombaton (kisebb gyülekezetekben esetleg 1930 március 2-án vasárnap) minden gyülekezetünkben hálaadó istentisztelet tartassék; az esetben is, ha az istentisztelet vasárnap tartatnék, a harangok március 1-én d. e. 10 órakor megszóljanak. Az egyházi és iskolai épületekre a nemzeti lobogó kitűzessék.

2. 1930 március 1-én valamennyi iskolában szünnapot rendelék s felhívom a tantestületet, hogy az ifjúság előtt az évforduló fontosságához méltó ünnepség keretében méltassa a nap jelentőségét.

Debrecen, 1930 február 19.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

184—1930.

Pályázati hirdetés.

A felsőszabolcsi református egyházmegyébe kebeleztetett pátrohai egyház lelkipásztori állására pályázatot hirdetek.

Javadalom:

1. Lakás megfelelő mellékkeliségekkel.
2. 40 katasztrális hold és 200 □-öl szántó föld.
3. 18 katasztrális hold 953 □-öl rét és szántó föld.
4. Minden házaspár fizet 36 liter tiszta egészséges búzát (ilyen van körülbelül 300 pár).
5. Ugyanezek fizetnek fapénz címen 2.—koronát (aranykorona 1 pengő 36 fillér átszámítással).
6. Minden vegyespár, vagyis felpár, valamint minden egypár cseléd fizet 18 liter tiszta egészséges búzát (ilyen van körülbelül 40).
7. Ugyanezek fizetnek fapénz címen 1.—koronát (átszámítással).
8. Minden vagyonos özvegy a 4. és 5. t. alattiak szerint fizet egész bért (ilyen van körülbelül 5).

9. Ugyanezekről fapénz az 5. tét. szerint.
10. Minden vagyontalan özvegy fizet 40 f-t (ilyen van körülbelül 16).

11. 1100 □-öl területű szőlő használata.
12. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint.

Jegyzet. A 4—10. tételek alatti javadalmak őszi időszakban szedetnek be az ecélra kiküldött gondnok és presbyterek által. A földek adóját és községi terheit az egyház fizeti, kivéve a 3. szám alatti ingatlant, melynek adója felerészben lelkészterhel.

Megváltandó beruházási összeg 117 pengő, melyből 50 pengő felszerelési költség egyeség tárgya, továbbá a kegyeleti idő alatt az özvegy által teljesített trágyáztatás presbiterium által ellenőrzött és megállapított értékének kétharmad része.

Pályázati határidő 1930 március hó 16. déli 12 óra.

Állás 1930 december hó 1-én foglalandó el.

Az E. T.-ek rendelkezései szerint felszerelt pályázatok Kovács Lajos espereshez (Kisvárdra) küldendők.

Debrecen, 1930 február hó.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat a nagyhódosi református kántortanítói állásra.

Javadalom: Jó lakás, kertekkel, gazdasági épületekkel. 1176 kg. búza, 3 m. öl tűzifa. — Szántó: 4 kat. h. 159 □-öl, rét: 2 hat hold 802 □-öl, legelő: 3 m. hold 562 □-öl + 192 □-öl. Szolgalmány. Stóla. Államsegély. Földek adóját egyház fizeti.

Köteleesség: I—VI. vegyes iskola, ismétlősök oktatása. Kántori belmissziói teendők, lelkész helyettesítése, jegyzőkönyvvezetés, szóval: a törvényszerű.

Beruházás: 40 pengő. Állás azonnal elfoglalandó, választás után.

Pályázati határidő: március 8. Harmóniumpróba kötelező, de megválasztás esetén költségek megtérítetnek.

Nagyhódos, p. Gacsály, 1930 február 15.

Református iskolaszék.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:

Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kiváló fűtőképességű magyar „Perpetuum”-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődnök, dísznövelő-kések, husvago-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfőbb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabbán a soproni, celledömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egynazak teljes megelégedésére.

Költségvetések és kiszállítások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

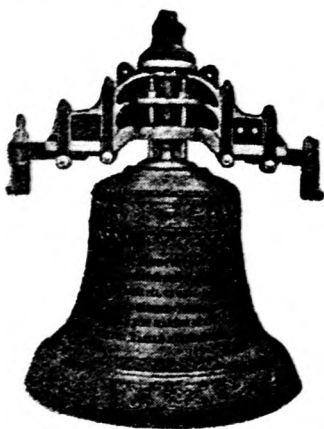

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPAN-U. 77. SZ.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szógal.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—322.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza

könyveinek (részben új) árai:

1. **Árva Bethlen Kata.**
Budapest, 1923. (Életrajz.) . . . 2.— P
2. **Lorántfy Zsuzsánna.**
Tahitótfalu, 1924. (Életrajz.) . . . 2.80 P
3. **Kossuth.**
Miskolc, 1929. I. k. (Életrajz.) 4.— P
4. **Égő szívvel.**
Miskolc 1926. (Versek.) Leszál-
lítva . . . . . 2.— P
5. **Császár és lelkipásztor.**
Miskolc, 1926. (Elbeszélések.) . . . 2.60 P
6. **Napfény a Hegyalján.**
Miskolc, 1926. (Elbeszélések.) . . . 2.60 P
7. **Monok története.**
Sárospatak, 1926. . . . . —.50 P
8. **Magyar szívvel német földön.**
Miskolc, 1928. . . . . —.80 P
9. **Lélek és élet. I.**
Tahitótfalu, 1926. (Beszéd.) . . . 5.— P
10. **Lélek és élet. II.**
Sárospatak, 1928. (55 beszéd.) . . . 8.— P
11. **Lélek és élet. III.**
Sajtó alatt. (70 beszéd.) . . . —.— P

Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
papír- és írószerekkereskedése

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám 270.